

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
100/2019	Fylkesrådet	02.04.2019

Høring - Bjuråga kraftverk - Hemnes kommune

Sammendrag

Fylkesrådet anbefaler Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) å gi konsesjon til Bjuråga kraftverk. Så langt fylkesrådet kan se har det ikke kommet opp nye forhold av vesentlig betydning siden tillatelse til bygging av kraftverket ble gitt i 2013. Så lenge NVE fastsetter vilkår som ivaretar hensynet til naturmangfold, landskap, friluftsliv og reindrift, vurderer fylkesrådet at kraftverkets virkninger for miljø- og arealbruksinteresser er akseptable. Fylkesrådet vurderer derfor samfunnsnyttene av kraftverket er større enn de negative virkningene for miljø- og arealbruksverdier.

Fylkesrådet er opptatt av at beslutninger om utbygging av vannkraft bygger på oppdatert kunnskap. Fylkesrådet ber derfor NVE vurdere om det er behov for nye feltundersøkelser i det aktuelle området før det gis eventuell tillatelse til utbygging.

Bakgrunn

Saken gjelder søknad fra Clemens Kraft AS om ny konsesjon for Bjuråga kraftverk i Hemnes kommune. Kraftverket fikk konsesjon i 2013 men byggearbeidene ble ikke igangsatt innen byggefristen på fem år slik at konsesjonen utløp. Konsesjonssøknaden tilsvarende konsesjonsgitt alternativ fra 2013, der kraftstasjonen ble flyttet lenger opp i vassdraget av hensyn til reindriften og for å unngå skade på grottesystemer i området. Opprinnelig planlagt overføring av sidebekk ble også tatt bort.

Bjuråga kraftverk bør ses i sammenheng med Bryggfjelldal kraftverk, som ligger noen få hundre meter nedstrøms i samme vassdrag og som det fremmes ny søknad på samtidig, jf. FR-sak 099/2019.

Kort om tiltaket

Figur 1 viser tiltakets geografiske plassering og tabell 1 gir en oversikt over produksjon og utbyggingskostnad. Anslått årlig middelproduksjon tilsvarende behovet til ca. 350 husstander.

Tabell 1. Estimert kraftproduksjon og byggekostnad.

Produksjon	Enhet	Sum
Produksjon, vinter	GWh	2,7
Produksjon, sommer		4,7
Produksjon, årlig middel		7,4

Økonomi		
Byggekostnad	Mill. kr.	30,4
Utbyggingspris	Kr/kWh	4,1

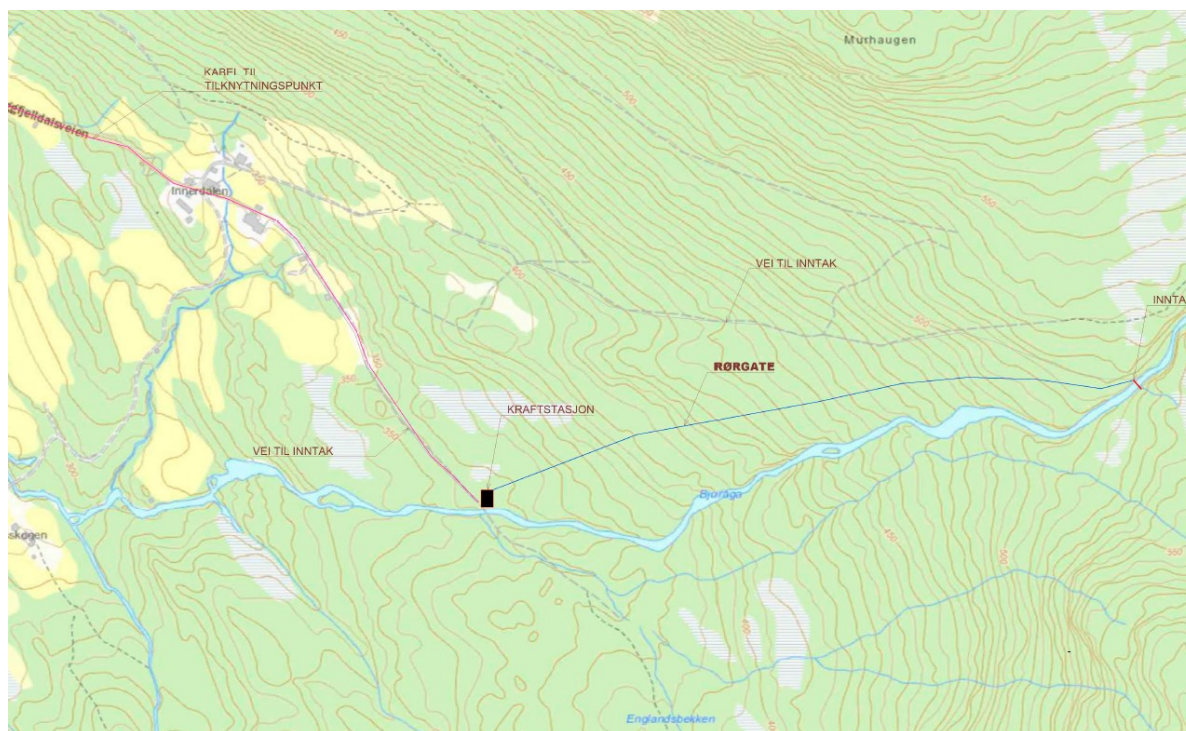
Figur 1. Regional-lokalisering. Gul-markering viser tiltaksområdet. ¶

Figur 1. Regional lokalisering. Gul markering viser tiltaksområdet.

Figur 2. Bryggfjelldal og Bjuråga kraftverk.

Figur 3. Oversiktskart over Bjuråga kraftverk.

Utbyggingen er planlagt med en ca. 4 meter høy betongdam og inntakskonstruksjon i betong (Figur 4). Vannveien vil være ca. 900 meter nedgravd rørgate. Kraftstasjonen er tenkt plassert på nordsiden av elva. Det vil hovedsakelig bli brukt eksisterende veier som oppgraderes, det må bygges en ca. 350 meter ny vei fra eksisterende skogsvei til inntaket.

Figur 4. Skissert dam, inntak og rørgate.

Problemstilling

Tidligere behandling av saken

Ved forrige høring frarådet fylkesrådet konsesjon, jf. sak 212/11. Etter høring og påfølgende befarings i området ga NVE konsesjon til bygging av kraftverket. I sin vurdering vektla NVE at søker tilpasset prosjektet til de problemstillingene som ble fremmet i høringsrunden. Dette inkluderte endret plassering av kraftstasjonen og slipp av minstevannføring hele året. I rådsnotat 30.08.2013 vurderte fylkesrådet at endringene langt på vei imøtekom de innspill som ble fremmet ved høring av konsesjonssøknaden. NVEs vedtak om å gi konsesjon ble derfor tatt til orientering.

I og med at tiltakets påvirkning på fylkeskommunens ansvarsområder ikke er endret siden forrige høringsrunde blir ikke hvert enkelt tema gjennomgått her. Det vises til sak 212/11 for en grundig gjennomgang. Under følger et sammendrag av miljø- og arealbruksverdier, samt avbøtende tiltak slik de ble innarbeidet ved forrige konsesjonsvedtak.

Miljø og arealbruksverdier

- Reindrift.
- Naturtypene «gammel barskog» og «fosserøyksone».
- Friluftsliv og landskap.
- Grottesystemer.

Reindrift

Bjuråga ligger innenfor Røssåga/Toven reinbeitedistrikt og influensområdet brukes som vårbeite. Tverrfjellet og Ryggfjellet oppstrøms tiltaket er registrert som sommerbeite. Det går en flyttlei fra dette området sørøstover.

Avbøtende tiltak

Kraftstasjon er flyttet et stykke øst for flyttleien og rørgaten skal graves ned på hele strekningen, slik at den ikke er til hinder for flyttleien.

Naturtyper

Naturtypene «gammel barskog» og «fosserøyksone» er registrert innenfor influensområdet langs Bjuråga. Begge vurderes som lokalt viktige. Tiltaket kan berøre naturtypene direkte, i tillegg til redusert vannføring kan virke negativt inn på arter tilknyttet fosserøyksonen og vannstrengen generelt.

Avbøtende tiltak

Det slippes en helårig minstevannføring i vassdraget. Rørgaten legges utenom området med gammel barskog.

Friluftsliv og landskap

Okstindan er omtalt i Regional plan om små vannkraftverk i Nordland (2012) og er her registrert med stor verdi for friluftslivet. Oksskolten (1916 moh) er markert som viktig landskap i samme plan. Det går en tursti på nordsiden av Bjuråga, og omkringliggende landskap er et viktig turområde. Det er begrenset innsyn til elva og tiltaket fra turstien.

Avbøtende tiltak

Revegetering av rørgatetraseen. I tillegg vil slipp av minstevannføring bidra til å redusere negativ effekt på landskap og friluftsliv.

Grotter

Grotter er registrert som sårbar i norsk rødliste for naturtyper. Opprinnelig søknad kom i konflikt med et grottesystem og forholdet til grotter var av stor betydning for konsesjonsspørsmålet ved forrige høring. Prosjektet ble imidlertid justert slik at utløpet fra kraftstasjonen plasseres oppstrøms der vannet forsvinner ned i grottesystemet. Dette gjøres for å unngå endring i vannføringen og redusere negativ virkning for grottesystemet.

Samlet belastning

I seg selv kan en utbygging av et småkraftverk ha begrenset med negative konsekvenser. Men samlet kan flere utbygginger i samme område få større negative konsekvenser for landskap, naturmangfold, friluftsliv og/eller reindrift. I området rundt Okstindan er det flere både planlagte og utbygde kraftverk (Figur 5). Alle prosjektene kan i sum medføre at opplevelsesverdien i området reduseres. Bryggfjelldal og Bjuråga kraftverk vil kunne forsterke denne effekten.

Figur 5. Blå sirkel markerer Bryggfjelldal og Bjuråga kraftverk. Kartet viser andre prosjekter

i området som har konsesjon, er under bygging eller har søkt om konsesjon.

Både fylkeskommunen og Fylkesmannen påpekte ved forrige høring at det aktuelle området er under et sterkt utbyggingspress og ba derfor NVE vurdere *samlet belastning*. NVE sa seg enig med høringspartene i at vassdragsnaturen rundt Okstindan er under et visst press. Samtidig vurderte NVE at Bjuråga og Bryggfjell dal kraftverk kun ville ha lokale påvirkninger og ikke ha virkninger som strekker seg utover influensområdet til hvert enkelt kraftverk.

Kunnskapsgrunnlaget

Ved forrige høring uttalte fylkeskommunen seg kritisk til datagrunnlaget rapporten for biologisk mangfold som lå til grunn for søknaden. Særlig gjaldt dette at det kun var gjennomført befarings i området i løpet av en dag i oktober. Det er vanskelig å kartlegge f.eks. fugleliv nøye i løpet av så kort tid, og særlig i oktober.

Det er ikke gjort nye feltundersøkelser i forbindelse med ny søknad. Dette begrunnes med at kraftprosjektet er mindre i omfang enn hva rapporten for biologisk mangfold beskriver og at rapporten dekker hele det geografiske området.

Andre instansers uttalelse

Andre instansers uttalelser vil bli vedlagt dersom disse foreligger før politisk behandling.

Ved forrige høring uttalte Hemnes kommune seg positivt til tiltaket. Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Norsk Grotteforbund frarådet utbyggingen. Reindriftsforvaltningen mente prosjektet må sees i sammenheng med Bryggfjell dal kraftverk, spesielt med hensyn til flyttleie og at det er viktig med god dialog med reinbeitedistriktet.

Som nevnt tidligere i saken er innvendingene mot prosjektet i stor grad imøtekommet av tiltakshaver.

Drøfting

Ved forrige høring vektla fylkeskommunen tiltakets mulige negative virkninger på friluftslivet og landskapsopplevelsen i området. Utbyggingen vil føre til at det blir mindre vann i Bjuråga, samt at det vil være inngrep i forbindelse med etablering av inntak, rørgate, veier og kraftstasjon. Inntaket vil imidlertid bli lite synlig fra områdene omkring. Ifølge NVE ble det under befaringsen i området heller ikke registrert spor i terrenget som tyder på at områdene i direkte tilknytning til det planlagte inntaket er særlig mye brukt.

Kraftstasjonsområdet er planlagt et stykke øst for flyttleien, noe som bidrar til å redusere konsekvensene for reindriften. Økt aktivitet og støy vil kunne påvirke reindriften i anleggsperioden. Dette gjelder også bruken av området i friluftslivssammenheng.

En eventuell utbygging av Bjuråga kraftverk vil gi ca. 7,4 GWh i et gjennomsnittså. Etableringen vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden ser at prosjektet inkluderer de avbøtende tiltakene som ble fastsatt av NVE ved forrige konsesjonsprosess. I lys av de planlagte avbøtende tiltakene vurderer fylkesråden at tiltakets påvirkning på landskap, friluftsliv og naturmangfold er begrenset. Når det gjelder reindrift forutsettes det at tiltaket ikke kommer i konflikt med flyttlei og at tiltakshaver utarbeider detaljplanen i nær dialog med reinbeitedistriktet.

Ved forrige høring av tiltaket var ikke Regional plan for småkraftverk vedtatt. Tiltaket ble derfor ikke vurdert opp mot planens retningslinjer. Fylkesråden vurderer at tiltaket kommer inn under prioriteringsnivået «Prioriterte med betingelser», i henhold til Regional plan for småkraftverk. Dette innebærer at utbyggingen kan få tillatelse dersom avbøtende tiltak bidrar til at miljøverdiene ikke reduseres i vesentlig grad, og at det er dokumentert at utbyggingen er samfunnsnyttig.

Fylkesråden ser at det over tid har blitt bygget ut mye vannkraft i vassdragene rundt Okstindan og at dette kan ha uheldige konsekvenser for bl.a. landskap, friluftsliv og reindrift. Fylkesråden er derfor opptatt av at NVE ser kraftverket i sammenheng med andre inngrep i samme området og vurderer samlet belastning. I og med at det ikke er gjennomført nye feltundersøkelser i området siden 2007 bør NVE vurdere om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og om det er nødvendig med nye utredninger.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52-2016 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt. 3.27 4.avsnitt, heter at fylkesrådet er gitt myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon etter vannressurslovens lovens § 8.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet i Nordland anbefaler NVE å gi konsesjon til Bjuråga kraftverk. Dette med følgende forutsetninger:
 - a. Det stilles krav om slipp av minstevannføring hele året av hensyn til naturmangfoldet og opplevelsesverdien av Bjuråga.
 - b. Det opprettes dialog med reindriftsnæringen, som bør involveres i detaljplanleggingen slik at anleggsperioden kan tilpasses reinens bruk av området. Inngrep må ikke være til hinder for flyttlei.
 - c. De fysiske tiltakene får en god landskapsmessig og estetisk tilpasning.
 - d. Ved detaljplanleggingen av tiltaket må fremtidige klimaendringer og mulige konsekvenser for kraftverket og tilknyttet infrastruktur vurderes.
 - e. Oppdages det nye grotter under utbyggingsfasen skal grottas verneverdier og kvaliteter kartlegges før utbyggingen fortsetter.
2. Fylkesrådet ber NVE vurdere om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og eventuelt

- stille krav om nye feltundersøkelser.
3. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Nordland fylkeskommune - Kulturminner i Nordland og Sametinget varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeid i marken.

Bodø den 21.03.2019

Aase Refsnes

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

02.04.2019 Fylkesrådet

FRÅD-100/2019

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt